

ΗΜΕΡΙΔΑ

Διδασκαλία και Εκμάθηση Γλωσσών στην Ψηφιακή Εποχή

Σάββατο, 4 Ιουνίου 2022

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΩΝ

ΠΡΟΣΚΕΚΛΗΜΕΝΟΙ ΟΜΙΛΗΤΕΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

Εικονική και επαυξημένη πραγματικότητα στην γλωσσική εκπαίδευση: Έννοιες, εργαλεία και εφαρμογές

Παναγιώτης Αρβανίτης
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
arva@frl.auth.gr

Με την συνεχή εξέλιξη των ψηφιακών τεχνολογιών, ποικίλα εργαλεία και οι ψηφιακές εφαρμογές μπορούν να χρησιμοποιηθούν πλέον εντός και εκτός της τάξης, για να αυξήσουν τα κίνητρα για μάθηση των εκπαιδευομένων. Μεταξύ των διαφορετικών εργαλείων, μεθόδων ή στρατηγικών που μπορούν να οδηγήσουν στην ενίσχυση του κινήτρου για μάθηση, είναι τα περιβάλλοντα Εικονικής (Virtual) και Επαυξημένης (Augmented) Πραγματικότητας (Reality).

Στο πλαίσιο αυτή της διάλεξης θα εξετάσουμε αρχικά τις δύο αυτές έννοιες και στην συνέχεια θα επικεντρωθούμε στις δυνατότητες της Επαυξημένης Πραγματικότητας (AR) ως παράγοντα κινήτρου στη διδασκαλία των ξένων γλωσσών.

Το πρώτο μέρος της παρουσίασης θα επικεντρωθεί στους ορισμούς των VR AR, στα πλεονεκτήματα και τους περιορισμούς των συγκεκριμένων τεχνολογιών, καθώς και στη σχέση τους με την κινητροδότηση των εκπαιδευομένων.

Στο δεύτερο μέρος, θα προτείνουμε δραστηριότητες και σενάρια βασισμένα σε AR που μπορούν να αναπτυχθούν σε εκπαιδευόμενους ξένων γλωσσών ώστε να αναπτύξουν επικοινωνιακές γλωσσικές δεξιότητες αλλά και ψηφιακές και γενικές δεξιότητες.

Podcasting workshop

Παναγιώτης Παναγιωτίδης
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
pana@frl.auth.gr

Το Podcasting είναι σήμερα ένα από τα ταχύτερα αναπτυσσόμενα μέσα/εργαλεία του web, καθώς χρησιμοποιείται ευρέως σε τομείς όπως η ειδησεογραφία, η ψυχαγωγία και η εκπαίδευση. Μετά το 2016, η αγορά podcast γνώρισε τεράστια ανάπτυξη τόσο στον όγκο παραγωγής όσο και στην κατανάλωση. Τα podcasts γίνονται ολοένα και πιο δημοφιλή μεταξύ των νεότερων κυρίως ατόμων, καθώς είναι ένα μέσο πλήρως κατάλληλο για τον ολοένα και πιο κινητό, πάντα συνδεδεμένο τρόπο ζωής τους.

Τα podcast χρησιμοποιούνται για εκπαιδευτικούς σκοπούς και συγκεκριμένα για εφαρμογές εκμάθησης γλωσσών, από τις αρχές του 2000. Η βιβλιογραφική έρευνα δείχνει, ότι η αξιοποίηση του podcasting στην εκμάθηση γλωσσών είναι πολλά υποσχόμενη, καθώς τα

podcast μπορούν να προσφέρουν αξιοσημείωτα οφέλη τόσο στους δασκάλους όσο και στους μαθητές.

Το Workshop αυτό έχει σαν αντικείμενο την παρουσίαση της διαδικασίας δημιουργίας ενός podcast. Αφού παρουσιαστούν εν συντομία τα θεωρητικά συμπεράσματα που προέκυψαν από τις έρευνες που έχουν γίνει σχετικά με την αξιοποίηση των podcasts στην εκμάθηση γλωσσών, οι συμμετέχοντες θα ακολουθήσουν στην πράξη όλα τα απαραίτητα βήματα που αφορούν τα στάδια της παραγωγής, της δημοσίευσης και της προώθησης ενός podcast, μέχρι την διάθεσή του στον τελικό ακροατή.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Ψηφιακά εγχειρίδια για την ελληνική ως δεύτερη/ξένη γλώσσα και διδασκαλία του λεξιλογίου: Ερευνητικά αποτελέσματα

Μαρία Διαμαντοπούλου¹, Θωμαΐς Ρουσουλιώτη² & Αλεξάνδρα Πρέντζα³
¹Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, ²Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης,
³Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
mdiamand@otenet.gr, thomaisr@itl.auth.gr, aprentza@uoi.gr

Στόχος της παρούσας εισήγησης είναι να αναδείξει τη συμβολή της τεχνολογίας στη διδασκαλία της δεύτερης ή ξένης γλώσσας (Γ2) (Panagiotidis, Arvanitis & Krystalli, 2018) και ειδικότερα στη διδασκαλία του λεξιλογίου της Ελληνικής ως Γ2 σε ενήλικους μη φυσικούς ομιλητές. Ειδικότερα, παρουσιάζονται τα ψηφιακά διαδραστικά εγχειρίδια για τη διδασκαλία της Ελληνικής ως Γ2 σε ενήλικους (επίπεδα Α1-Α2). Στη συνέχεια εντοπίζονται και αναλύονται τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά τους σε σχέση με τα έντυπα εγχειρίδια αναφορικά με τη διδασκαλία του λεξιλογίου ενώ, παράλληλα, διερευνώνται οι τρόποι με τους οποίους τα ψηφιακά εγχειρίδια (Mitsikoroulou, 2014), αλλά και το διαδίκτυο μπορούν να συμβάλλουν στη λεξιλογική ανάπτυξη των μαθητών της Ελληνικής ως Γ2. Η ανακοίνωση ξεκινάει με την παρουσίαση θεωρίας για τη διδασκαλία του λεξιλογίου (Ιακώβου, 2011) και συνεχίζεται με την παρουσίαση ερευνητικών αποτελεσμάτων για τη διδασκαλία του λεξιλογίου με τη χρήση ψηφιακών εγχειριδίων. Διερευνά, επίσης, τις αντιλήψεις των διδασκόντων την Ελληνική ως Γ2 σε ενήλικους όσον αφορά τη διδασκαλία του λεξιλογίου μέσω ψηφιακών εγχειριδίων, διαδικτυακών πηγών και αντίστοιχων εφαρμογών. Τα ερευνητικά αποτελέσματα επιβεβαιώνουν τις αρχικές ερευνητικές υποθέσεις σχετικά με: α) τη συμβολή της τεχνολογίας στη διδασκαλία του λεξιλογίου (Alatrístie Martínez, 2013, Bardi et al., 2011, Rousoulioti & Tegou, 2022, Vassiliou & Rowley, 2008), β) τη θετική στάση των διδασκόντων σχετικά με την υιοθέτηση των ψηφιακών εγχειριδίων και των διαδικτυακών εφαρμογών για τη βελτίωση του λεξιλογίου και γ) την ανάγκη για επιμόρφωση των διδασκόντων στη χρήση των Νέων Τεχνολογιών για τη διδασκαλία της Γ2 (Κουτσογιάννης, 2007, García Orosa & López García, 2016) με έμφαση στην Ελληνική ως Γ2.

Η αξιοποίηση των συνεργατικών εργαλείων στη διδασκαλία επιχειρηματολογικού λόγου

Χρυσούλα Ζιώγα¹, Κωνσταντίνος Μπίκος²

¹3^ο Π.Δ.Σ. Ευόσμου, ²Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
xrysoulazioqa@gmail.com, bikos@edlit.auth.gr

Τα τελευταία χρόνια, οι εκπαιδευτικοί ερευνητές έχουν στρέψει την προσοχή τους στον επιχειρηματολογικό διάλογο στο σχολείο. Υποστηρίζεται ότι όταν οι μαθητές/τριες διαφωνούν, εμπλέκονται σε μια μορφή αναλυτικής ερώτησης, προτρέποντας τους συμμαθητές/τριες να διευκρινίσουν τους ισχυρισμούς, να αναφέρουν στοιχεία, να αιτιολογούν και να εξάγουν συμπεράσματα. Μπορούν επίσης να αμφισβητούν ο ένας το σκεπτικό του άλλου με αντεπιχειρήματα που υποστηρίζουν εναλλακτικές απόψεις από τον ισχυρισμό (Felton, Garcia-Mila, Villarroel & Gilabert 2015· Reznitskaya & Wilkinson 2017). Η αξία της επιχειρηματολογίας είναι ουσιαστικά μια κοινή δραστηριότητα εμπλεκόμενων που στοχεύει στην κριτική ενασχόληση ιδεών για την οικοδόμηση της γνώσης.

Τα παιδαγωγικά οφέλη των συνεργατικών εργαλείων γραφής όπως προκύπτει από τη βιβλιογραφία, μπορούν να βοηθήσουν στην ανάπτυξη του επιχειρηματολογικού λόγου μέσω εκπόνησης συνεργατικών δραστηριοτήτων.

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι α) να παρουσιάσει μια διδακτική παρέμβαση η οποία περιλάμβανε τη χρήση συνεργατικών εγγράφων Google docs για τη διδασκαλία παραγωγής γραπτού επιχειρηματολογικού λόγου στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση στο πλαίσιο του μαθήματος της Γλώσσας και β) τις απόψεις των μαθητών/τριών για την παρέμβαση αυτή, τη συνεργασία και την αλληλεπίδρασή τους στο περιβάλλον Google docs. Η διδακτική πρόταση, της οποίας ο σχεδιασμός βασίζεται στις θεωρίες συνεργατικής μάθησης, στόχο έχει την ενίσχυση της δημιουργικότητας για την ανάπτυξη επιχειρηματολογικού λόγου. Οι απόψεις των μαθητών/τριών καταγράφονται σε ερωτηματολόγιο μετά το τέλος της παρέμβασης. Από τα αποτελέσματα φαίνεται ότι οι μαθητές/τριες θεωρούν ότι σε κατάλληλες συνθήκες μπορούν να συνεργάζονται και να συνεισφέρουν για ένα κοινό σκοπό προκειμένου να λειτουργήσει αποτελεσματικότερα η ομάδα τους. Συμπεραίνεται ότι οι μαθητές/τριες ενίσχυσαν τα κίνητρά τους για τη συνεργατική γραφή και αξιολόγησαν θετικά το περιβάλλον των συνεργατικών εγγράφων.

Βιβλιογραφία

- Felton, M., Garcia-Mila, M., Villarroel, C., & Gilabert, S. (2015). Arguing collaboratively: Argumentative discourse types and their potential for knowledge building. *British Journal of Educational Psychology*, 85(3), 372–386. <https://doi.org/10.1111/bjep.12078>
- Reznitskaya, A., & Wilkinson, I. A. G. (2017). Truth matters: Teaching young students to search for the most reasonable answer. *Phi Delta Kappan*, 99(4), 33–38. <https://doi.org/10.1177/0031721717745550>

Διαδρομές στην ψηφιακή πόλη: Ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού για τη μάθηση και διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας για έφηβους/ες με μεταναστευτική/προσφυγική εμπειρία

Μαριάννα Κονδύλη¹, Ρούλα Κίτσιου², Σοφία Τσιώλη², Πολυξένη Μανώλη¹, Σωτηρία Καλμπένη², Στέλλα Μπράτιμου², Βασίλης Μαυραγάνης¹ & Ιωάννης Παπαγιαννόπουλος¹

¹Πανεπιστήμιο Πατρών, ²Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

kondyli@upatras.gr, roulakit@gmail.com, sofia.tsioli@gmail.com, pmanoli@upatras.gr, kalbenisotiria@yahoo.gr, arcanoaeqtr@hotmail.com, vmavragan@gmail.com, ipapaqian@upatras.gr

Η κοινωνική σημειωτική της γλώσσας αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της συστημικής λειτουργικής γλωσσολογίας (ΣΛΓ) (Halliday 1976) ώστε να μελετηθούν οι σημειωτικοί πόροι που χρησιμοποιούν οι άνθρωποι για να αποδώσουν (κοινωνικο-πολιτισμικά προσδιορισμένο) νόημα.

Συγκεκριμένα, η γλώσσα θεωρείται σύστημα που αλληλεπιδρά με άλλα σημειωτικά συστήματα για την πολυτροπική νοηματοδότηση (ενδεικτικά Baldry & Thibault 2006· Kress & Van Leeuwen 2006· Van Leeuwen, 1999, 2005). Ταυτόχρονα, η ΣΛΓ έχει προσφέρει σημαντικά εργαλεία για την ανάπτυξη κριτικών πολυγραμματισμών σε πολύγλωσσους μαθητικούς πληθυσμούς (ενδεικτικά, Christie 2007· Harman & Simmons 2014· Schleppegrell 2002· Hartman 2021). Για την εκπαιδευτική έρευνα και πράξη στο πλαίσιο των πολυγραμματισμών, ιδιαίτερη σπουδαιότητα αποκτά η έννοια του σχεδίου, σύμφωνα με την οποία η νοηματοδότηση αφορά την επιλογή και επανατοποθέτηση των διαθέσιμων πόρων σύμφωνα με το προσωπικό/ατομικό ενδιαφέρον, την ιδεολογική τοποθέτηση και το περιβάλλον (Archer 2013). Αξιοποιώντας λοιπόν το σύνολο των γλωσσικών χαρακτηριστικών που διαθέτουν οι γλωσσικοί/ές χρήστες/τριες στα κοινωνιογλωσσικά τους ρεπερτόρια (Blommaert 2010), αναγνωρίζουμε τη σημασία της παιδαγωγικής διαγλωσσικότητας (Cenoz & Gorter 2021· Garcia & Li Wei 2014) ως μιας μαθητοκεντρικής και συμπεριληπτικής προσέγγισης.

Η κοινωνιοσημειωτική θεώρηση συνιστά το πλαίσιο μέσα στο οποίο συστάθηκε το πολυτροπικό ψηφιακό υλικό (e-book) που προορίζεται για μη τυπική εκπαίδευση εφήβων με μεταναστευτική/προσφυγική εμπειρία, προκειμένου να ενεργοποιηθούν οι διαθέσιμοι πολυτροπικοί πόροι νοήματος και να ανασυγκροτηθούν σε νέες περιοχές νοήματος.

Στην εισήγηση θα εστιάσουμε στην παρουσίαση των βασικών αρχών και περιεχομένων του εκπαιδευτικού υλικού που δημιούργησε η ομάδα *Από Κοινού*, το οποίο διαρθρώθηκε στη βάση τόπων μιας ψηφιακής πόλης. Συγκεκριμένα, αναπτύχθηκαν 5 τόποι (Νοσοκομείο, Γήπεδο, Πλατεία, ΚΤΕΛ, Μετρό) ως περιστάσεις που θα είχαν νόημα για την ενεργοποίηση της αυτενέργειάς (agency) των εκπαιδευόμενων.

Τέλος, προτείνουμε έναν τόπο συνάντησης των εκπαιδευτριών/των ως μέρος της ίδιας ψηφιακής πόλης, ως (κοινό) τόπο αυτό-επιμόρφωσης και ομαδικού αναστοχασμού τους αναφορικά με τις εμπειρίες της συμμετοχής των μαθητευόμενων στους τόπους και τις διαδρομές μάθησης και διδασκαλίας που βιώνουν.

Ψηφιακές εφαρμογές για τη βελτίωση μνημονικών και γλωσσικών ικανοτήτων σε παιδιά σχολικής ηλικίας με Αναπτυξιακή Γλωσσική Διαταραχή

Θεοδώρα Μπαχούρου¹, Σταυρούλα Σταυραράκη² & Ιωάννα Τάλλη²

¹Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, ²Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
dorabachourou@gmail.com, svoula@itl.auth.gr, talli@itl.auth.gr

Στην παρούσα μελέτη παρουσιάζεται και αξιολογείται η εφαρμογή δύο λογισμικών που δημιουργήθηκαν για τη θεραπεία των συντακτικών και μνημονικών δυσκολιών παιδιών με Αναπτυξιακή Γλωσσική Διαταραχή (ΑΓΔ) που παρουσιάζουν ελλείμματα στην κατάκτηση της μητρικής τους γλώσσας (Γ1). Χρησιμοποιήσαμε τις εξής εφαρμογές λογισμικού για υπολογιστή παλάμης σε πλαίσιο παροχής αγωγής λόγου: i) ASLA (Assisted Language Acquisition) για τη μετα- συντακτική θεραπεία και ii) BOOM (Boosting Memory) για εκπαίδευση της λεκτικής βραχύχρονης /εργαζόμενης μνήμης (ΛΒΜ/ΛΕΜ). Με την εφαρμογή ASLA πραγματοποιήθηκε ρητή εκπαίδευση σε συντακτικές δομές μέσω υποστήριξης εικόνας και με την BOOM σε έργα ΛΒΜ/ΛΕΜ. Συνολικά, 64 μονόγλωσσα παιδιά με ΑΓΔ, σχολικής ηλικίας (Μ.Ο.: 9,5 έτη) και Γ1 την Ελληνική συμμετείχαν στη μελέτη. Αξιολογήθηκαν προ-θεραπευτικά και μετα-θεραπευτικά στα ίδια έργα: λεκτικής και μη λεκτικής νοημοσύνης, μορφο-συντακτικά και μνημονικά έργα. Έγινε τυχαία κατανομή όλων των παιδιών σε τρεις ομάδες και υπήρχαν δύο φάσεις θεραπείας διάρκειας 10 εβδομάδων η καθεμία. Τα αποτελέσματα δείχνουν οφέλη για τους τομείς παρέμβασης. Επίσης, αναδεικνύουν τη συνεισφορά της διάδρασης του παιδιού με το θεραπευτικό υλικό, η οποία επιτυγχάνεται χάρη στην ψηφιακή μορφή παροχής θεραπείας. Υποστηρίζουμε πως η ενεργή εμπλοκή του παιδιού στο εκπαιδευτικό/θεραπευτικό σχήμα είναι ζωτικής σημασίας για τα παιδιά με ΑΓΔ καθώς έχει ευεργετικά αποτελέσματα στον τομέα της διαδικαστικής μνήμης των παιδιών αυτών και συνεισφέρει στην ανάπτυξη μνημονικών και γλωσσικών ικανοτήτων. Επιπλέον, η χρήση υπολογιστή παλάμης κατά την εκπαιδευτική/θεραπευτική παρέμβαση διευκολύνει του έργου του κλινικού/εκπαιδευτικού αφενός λόγω της πολυτροπικής παρουσίασης του θεραπευτικού υλικού και αφετέρου λόγω της εξοικείωσης των παιδιών με την τεχνολογία. Επιπροσθέτως, συμβάλλει στην αξιολογική εκτίμηση της θεραπείας, χάρη στην εξαγωγή διαγραμμάτων για την πορεία του παιδιού. Εν κατακλείδι, προτείνουμε πως η γενικευμένη χρήση ψηφιακών εφαρμογών μπορεί να επιφέρει θετικά αποτελέσματα στην παροχή αγωγής λόγου και θεραπείας σε κλινικά και εκπαιδευτικά πλαίσια ειδικής αγωγής.

Εξερευνώντας τις πρακτικές γραμματισμού των νηπίων σε ψηφιακά περιβάλλοντα: Μία συνδυαστική εργαλειοθήκη

**Μαρία Παπαδοπούλου¹, Αικατερίνη Μακρή², Ευγενία Παγκουρέλια¹, Ευδοξία Κομπιάδου¹
& Αικατερίνη Γάσπαρη¹**

¹Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, ²Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
mpapadopoulou@nured.auth.gr, makri.aikaterini@ac.eap.gr, eugeniapaq@gmail.com,
ekompiad@gmail.com, apqaspari@nured.auth.gr

Στο πεδίο της προσχολικής εκπαίδευσης, η συνεχώς αυξανόμενη παρουσία των ψηφιακών μέσων στην καθημερινότητα των νηπίων δημιουργεί την ερευνητική ανάγκη της εξερεύνησης των ψηφιακών τους πρακτικών. Σ' αυτό το πλαίσιο, η σχετική έρευνα αναδεικνύει ποικίλα παιδαγωγικά οφέλη σε διαφορετικά αντικείμενα. Το πρόγραμμα "DIGILIT Kids" εστιάζει στις αναδυόμενες πρακτικές γραμματισμού των νηπίων σε ψηφιακά περιβάλλοντα και στο πώς αυτές επηρεάζονται και διαμορφώνονται από τις άτυπες ψηφιακές πρακτικές που υιοθετούν τα παιδιά εκτός σχολείου.

Η μελέτη τέτοιων πρακτικών συνήθως αξιοποιεί εθνογραφικές προσεγγίσεις, που στηρίζονται σε μεγάλο βαθμό σε έρευνα που γίνεται μέσα στο οικογενειακό περιβάλλον των παιδιών, στα σπίτια τους. Ωστόσο, κατά την περίοδο της πανδημίας και με δεδομένη την αδυναμία παρουσίας ερευνητριών στα σπίτια των παιδιών, αναζητήθηκαν εναλλακτικοί ερευνητικοί τρόποι ώστε να καλύπτεται η διπλή αναγκαιότητα, τόσο της ασφάλειας για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη όσο και της συλλογής ενός πλούσιου σώματος δεδομένων.

Σ' αυτή την εισήγηση, παρουσιάζουμε μία συνθετική μεθοδολογία που ακολουθήσαμε με 20 νήπια σε ένα δημόσιο νηπιαγωγείο στη Θεσσαλονίκη. Για κάθε παιδί, συλλέξαμε τα εξής διαφορετικά είδη δεδομένων:

- συνέντευξη με το γονέα ή κηδεμόνα του παιδιού
- συνέντευξη με τη νηπιαγωγό
- πρώτη συνέντευξη με το παιδί
- παρατήρηση του παιδιού κατά την αλληλεπίδρασή του με τρία είδη ψηφιακών συσκευών στο νηπιαγωγείο: ένα σταθερό υπολογιστή, μία ταμπλέτα και ένα κινητό τηλέφωνο. Η παρατήρηση αυτή συνδυάζεται με μία δεύτερη συνέντευξη, όπου η ερευνήτρια προτρέπει το παιδί να σχολιάσει, όπου είναι δυνατό, συγκεκριμένα συμβάντα και στιγμιότυπα που σχετίζονται με πρακτικές γραμματισμού
- αρχείο της προόδου του κάθε παιδιού στο γραμματισμό μέσω καταγραφής οθόνης στο σταθερό υπολογιστή και την ταμπλέτα
- ατομικά τεστ, ώστε να σχηματισθεί μία εικόνα των δεξιοτήτων και της δυναμικής γραμματισμού για το κάθε παιδί.

Τέλος, παρουσιάζουμε ένα μικρό αριθμό ενδεικτικών περιπτώσεων παιδιών, που θεωρούμε ότι υποδεικνύουν διαφορετικά προφίλ και προτιμήσεις, ώστε να συνθέσουμε ένα πρώτο τοπίο ψηφιακών πρακτικών που σχετίζονται με τον αναδυόμενο γραμματισμό των παιδιών.

Η κατανόηση των άτυπων πρακτικών γραμματισμού που αναπτύσσουν τα παιδιά σε ψηφιακά περιβάλλοντα θα μπορούσε να βοηθήσει στη διαμόρφωση εκπαιδευτικών

παρεμβάσεων που θα λαμβάνουν υπόψη τις προϋπάρχουσες γνώσεις και δεξιότητες των παιδιών.

Το μοντέλο της ανεστραμμένης τάξης στη διδασκαλία του Γραπτού Λόγου: Μια εναλλακτική εκπαιδευτική προσέγγιση για πρωτοετείς φοιτητές Γαλλικής Φιλολογίας

Ναταλία Σακελλάρη & Αθηνά Βαρσαμίδου
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
nsakellari@hotmail.com, avarsamidou@frl.auth.gr

Το νέο οικονομικό, τεχνολογικό, και κοινωνικό περιβάλλον στις σύγχρονες κοινωνίες μάθησης επιβάλλει την απόκτηση νέων γνώσεων και δεξιοτήτων, καθώς και τη βελτίωση της συνολικής ποιότητας του προσφερόμενου εκπαιδευτικού έργου. Η χρήση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) βρίσκεται σε μια πορεία συνεχούς ανάπτυξης, δεδομένου ότι παρατηρείται ολοένα και πιο συχνή ένταξη εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων μέσω Η/Υ στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας, καθώς και προώθηση της εναλλαγής σύγχρονης και ασύγχρονης εκπαίδευσης. Η χρήση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία δύναται να συμβάλλει στον σχεδιασμό ποιοτικού εκπαιδευτικού υλικού και στη δημιουργία καινοτόμων διδακτικών παρεμβάσεων μέσα από τον αποτελεσματικό συνδυασμό κατάλληλων διδακτικών μεθόδων και ψηφιακών εργαλείων. Σε αυτό το πλαίσιο, δίνεται η δυνατότητα στους εκπαιδευόμενους να επεξεργάζονται τη νέα γνώση μέσα σε ένα ευχάριστο περιβάλλον, ενώ, δίνεται έμφαση στη διερευνητική και συνεργατική μάθηση, αποφεύγοντας με αυτό τον τρόπο την υιοθέτηση της παραδοσιακής διδασκαλίας. Μία σύγχρονη προσέγγιση που συνδυάζει τα ανωτέρω από μεθοδολογική και παιδαγωγική σκοπιά είναι η προσέγγιση της ανεστραμμένης τάξης. Σύμφωνα με τις αρχές της εν λόγω εκπαιδευτικής μεθόδου, η παράδοση του μαθήματος μεταφέρεται έξω από την αίθουσα διδασκαλίας και πραγματοποιείται, συχνά, με τη χρήση βίντεο. Κατά συνέπεια, η αίθουσα διδασκαλίας μετατρέπεται σε έναν δυναμικό χώρο μάθησης, όπου ο διδακτικός χρόνος αφιερώνεται στην ενεργητική εμπλοκή εκπαιδευόμενων και διδασκόντα σε αλληλεπιδραστικού τύπου δραστηριότητες. Στην παρούσα εισήγηση, θα παρουσιαστεί μία έρευνα δράση κατά την οποία εφαρμόστηκε ένα διδακτικό σενάριο, βασισμένο στις αρχές της ανεστραμμένης τάξης, σε πρωτοετείς φοιτητές του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Α.Π.Θ, στο μάθημα του Γραπτού Λόγου. Τα αποτελέσματα της έρευνας κατέδειξαν τη συμβολή της εν λόγω προσέγγισης στη βελτίωση της ποιότητας της διδασκαλίας, καθώς και στην επίτευξη των διδακτικών στόχων από τους φοιτητές

Βιβλιογραφία

Bergmann, J., & Sams, A. (2014). *La classe inversée*. Québec : Editions Reynald Goulet inc. *Technologie de l'éducation*.

Devauchelle, B. (2019). La classe inversée en question.

<http://www.cafepedagogique.net/lexpresso/Pages/2019/08/27082019Article637024878192725405.aspx>

Εξ αποστάσεως εκμάθηση της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης στο μέσο επίπεδο (B1)

**Ειρήνη Σεχίδου, Μαρίνα Κοκκινίδου, Σεβαστιάνα Μικρούλη, Χριστίνα Τακούδα
& Λήδα Τριανταφυλλίδου**

Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας, Α.Π.Θ.

sechidou@smg.auth.gr, mkokkin@smg.auth.gr, smikrouli@smg.auth.gr,
christak@smg.auth.gr, trilida@smg.auth.gr

Στο πλαίσιο της χρήσης Εκπαιδευτικών Τεχνολογιών στην εκμάθηση γλωσσών, το Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας του Α.Π.Θ. ανέπτυξε ένα Διαδικτυακό Πρόγραμμα Εκμάθησης της Ελληνικής (στο εξής ΔΠΕ). Το πρόγραμμα αυτό αποτελεί ένα ηλεκτρονικό μαθησιακό περιβάλλον για την αποκλειστικά εξ αποστάσεως διδασκαλία της ελληνικής ως Γ2 σε ενήλικες, για τα επίπεδα A1, A2 και B1. Πρόκειται για προγράμματα που σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν πριν από την αναγκαστική εξ αποστάσεως διδασκαλία λόγω της πανδημίας.

Στόχος της ανακοίνωσης είναι να παρουσιαστεί η διδακτική προσέγγιση, ο εκπαιδευτικός σχεδιασμός και τα χαρακτηριστικά του ΔΠΕ για το επίπεδο B1, το οποίο αναπτύχθηκε σε δεύτερη φάση και προσφέρεται από το 2020. Οι βασικές αρχές που διέπουν όλα τα επίπεδα είναι κοινές. Η θεωρητική προσέγγιση για τη διδασκαλία της ελληνικής είναι δραστηριοκεντρική (task-based) και επομένως επικοινωνιακή (Willis 1996). Ο σχεδιασμός του ψηφιακού υλικού υποστηρίζει τη διδακτική προσέγγιση, καθώς ακολουθεί επίσης ένα δραστηριοκεντρικό μοντέλο οργάνωσης των μαθησιακών μονάδων (Κώστας & Σοφός 2011).

Θα παρουσιαστούν χαρακτηριστικά του ΔΠΕ B1 που ενδιαφέρουν τη συζήτηση για την εξ αποστάσεως εκμάθηση γλωσσών, όπως η απουσία ασυμμετρίας στην ανάπτυξη των τεσσάρων επικοινωνιακών δεξιοτήτων, η οποία αποτελεί συχνό πρόβλημα στις πλατφόρμες αυτόνομης μάθησης (Χαραλαμποπούλου 2006: 30). Αυτό επιτυγχάνεται μέσα από τον συνδυασμό σύγχρονης/ ασύγχρονης μάθησης και χρήσης διαδραστικών μέσων επικοινωνίας (CMC). Επιπλέον, κατά την εξ αποστάσεως εκμάθηση στο προχωρημένο επίπεδο γλωσσομάθειας αποτελεί μεγαλύτερη πρόκληση, σε σύγκριση με τα αρχάρια επίπεδα, η έκθεση σε άφθονο και κατανοητό γλωσσικό εισαγόμενο και η ενεργοποίηση της εστίασης στο νόημα και στον τύπο.

Θα παρουσιαστούν δείγματα των ενοτήτων και οι επιλογές που έγιναν σε πολυμέσα και εργαλεία για την επίτευξη των συγκεκριμένων στόχων.

Βιβλιογραφία

- Κώστας, Α., & Σοφός, Α. (2011). Το Λογισμικό CourseLab για την Ανάπτυξη Προτυποποιημένων Ηλεκτρονικών Μαθημάτων. Στο Α. Πόρποδα & Ν. Σαλταμπάσης (Επιμ.), *Αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στη Διδακτική Πράξη, Σύρος 7, 8, 9 Μαΐου 2011*. Πρακτικά 6ου Πανελληνίου Συνεδρίου των Εκπαιδευτικών για τις ΤΠΕ (961-970)
- Χαραλαμποπούλου, Ε. (2006). *Αρχές σχεδιασμού και κριτήρια αξιολόγησης εκπαιδευτικών λογισμικών για την αυτομάθηση της νέας ελληνικής ως ξένης γλώσσας*. Διδακτορική Διατριβή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ)
- Willis, J. (1996). *A framework for task-based learning*. Harlow: Longman

Διαφοροποιημένη δραστηριότητα με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων στο μάθημα της Γερμανικής

Σοφία Τσακαλίδου

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

stsakalidou@del.auth.gr

Η εικόνα ενός τμήματος όπου οι μαθητές κάθονται στις θέσεις τους και εργάζονται στο ίδιο επίπεδο, με τα ίδια υλικά και την ίδια βοήθεια, ενώ ο εκπαιδευτικός διδάσκει με έναν μοναδικό τρόπο νέες έννοιες, φαντάζει αναντίστοιχη και ανεπαρκής για να αντιμετωπιστούν οι μαθησιακές ανάγκες όλων των μαθητών. Αξιόλογο μέσο αντιμετώπισης της εκ προοιμίου ανομοιογενούς τάξης ξένης γλώσσας είναι η διαφοροποίηση της διδασκαλίας (Τσακαλίδου, 2020).

Πολυάριθμες έρευνες καταγράφουν την αποτελεσματικότητα της διαφοροποιημένης διδασκαλίας και υποστηρίζουν ότι μπορεί ο εκπαιδευτικός με την εφαρμογή της να μεγιστοποιήσει τις μαθησιακές ευκαιρίες στο πλαίσιο ενός περιβάλλοντος που αποδέχεται τη διαφορετικότητα (Reis, Mccoch, Little, Muller & Kaniskan, 2011; Ruys, Defruyt, Rots, & Aelterman, 2013; Seiler, 2014; Tomlinson et al., 2003; Tulbure, 2011).

Θα εξετάσουμε ένα παράδειγμα διαφοροποιημένων δραστηριοτήτων στο μάθημα της Γερμανικής, στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, οι οποίες πραγματεύονται τη λεξιλογική ενότητα «Αριθμοί 1 έως 20». Πρόκειται για συνεργατικές δραστηριότητες, όπου οι ομάδες χωρίζονται με βάση τα ενδιαφέροντα των μαθητών, μεγιστοποιώντας με αυτόν τον τρόπο το κίνητρό τους για ενεργή συμμετοχή.

Η πρώτη ομάδα καλείται να δημιουργήσει ένα σταυρόλεξο με τη χρήση του διαδικτυακού εργαλείου Crossword Maker. Η δεύτερη ομάδα καλείται να κατασκευάσει ένα παιχνίδι με τους αριθμούς με τη χρήση της εφαρμογής Power Point. Η τρίτη ομάδα καλείται να κατασκευάσει γκράφιτι με το διαδικτυακό εργαλείο Flaming Text, ώστε να απομνημονεύσουν καλύτερα οι μαθητές τους αριθμούς που παρουσιάζουν δυσκολίες στην ορθογραφία.

Σημαντικό είναι, ότι τα τελικά προϊόντα όλων των ομάδων προβλέπεται να αξιοποιηθούν στο πλαίσιο της τάξης. Τα φυλλάδια που κατασκεύασαν οι ομάδες 1 και 2, θα συμπληρωθούν από τους συμμαθητές τους, ενδεχομένως με τη μορφή ομαδικού παιχνιδιού. Ενώ το τελικό προϊόν της ομάδας 3 μπορεί να αναρτηθεί στον πίνακα ανακοινώσεων της τάξης, ως μορφή οπτικοποίησης των λέξεων, που προκαλούν δυσκολία στην ορθογραφία.

Βιβλιογραφία

- Reis, S. M., McCoach, D. B., Little, C. A., Muller, L. M., & Kaniskan, R. B. (2011). The effects of differentiated instruction and enrichment pedagogy on reading achievement in five elementary schools. *American Educational Research Journal*, 48(2), 462–501.
- Ruys, I., Defruyt, S., Rots, I., & Aelterman, A. (2013). Differentiated instruction in teacher education: A case study of congruent teaching. *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, 19(1), 93–107.
- Seiler, S. (2014). *Perceptions of Missouri elementary principals to lead differentiated instruction initiatives*. (Doctoral Dissertation). Available from ProQuest Dissertations & Theses.
- Tomlinson, C. A., Brighton, C., Hertberg, H., Callahan, C. M., Moon, T. R., Brimijoin, K., ... Reynolds, T. (2003). Differentiating Instruction in Response to Student Readiness, Interest, and Learning Profile in Academically Diverse Classrooms: A Review of Literature. *Journal for the Education of the Gifted*, 27(2/3), 119-145. doi: 10.1177/016235320302700203
- Tulbure, C. (2011). Differentiated instruction for pre-service teachers: An experimental investigation. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 30 (2011), 448–452.
- Τσακαλίδου, Σ. (2020). *Διδασκαλία της ορθογραφημένης γραφής σε μαθητές Δημοτικού με δυσλεξία στο μάθημα της Γερμανικής ως δεύτερης ξένης γλώσσας*. (Αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή). Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Θεσσαλονίκη.